

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
23 maart 2022
Ons kenmerk
Cft 202200023
Pagina
1/10
Onderwerp
Advies bij de vastgestelde begroting 2022

Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Silvania,

Op 9 maart jl. ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de vastgestelde begroting 2022 (hierna: begroting) van Curaçao. Hierbij ontvangt u op basis van artikel 12 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) het advies van het Cft.

Achtergrond

Op 23 augustus jl. adviseerde het Cft bij de ontwerpbegroting 2022 (OB) en deed diverse aanbevelingen.¹ Op 12 november jl. adviseerde het Cft bij de ontwerp Nota van Wijziging (NvW) op de OB en herhaalde deels zijn aanbevelingen.² Het Cft oordeelde dat de OB met de NvW nog niet voldeed aan de normen van de Rft en verzocht Curaçao alsnog volledig invulling te geven aan de aanbevelingen. Hierop heeft Curaçao de NvW aangepast. De OB met de aangepaste NvW is op 3 december jl. door de Staten goedgekeurd. De begroting is op 14 februari jl. vastgesteld.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de begroting wordt gevormd door de Rft, aangevuld met de aanwijzing die de Rijksministerraad (RMR) op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao en die op 24 december 2020 is bijgesteld.^{3 4}

¹ Cft, kenmerk Cft 202100089, Advies bij de ontwerpbegroting 2022, d.d. 23 augustus 2021.

² Cft, kenmerk Cft 202100133, Advies bij ontwerp Nota van Wijziging op de ontwerpbegroting 2022, d.d. 12 november 2021.

³ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

⁴ Bij besluit van 24 november 2020, nummer 2020002389 is besloten dat de aanwijzing na het Kroonberoep in stand blijft, maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC) en het land Curaçao en zo mogelijk aanvullende aflossingen uit de overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.

Vanwege de coronacrisis heeft de RMR aan Curaçao, op diens verzoek, toestemming verleend om, op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft, voor 2022 af te wijken van de centrale begrotingsnorm van artikel 15 lid 1 sub a van de Rft.⁵ Het tekort op de gewone dienst van het land over het jaar 2022 mag zo groot zijn als de in 2022 toe te kennen liquiditeitssteun, vermeerderd met eventuele binnenlands of buitenlands (in overeenstemming met de RMR) aangetrokken geldleningen die ingezet worden ter dekking van het tekort, minus het deel van de liquiditeiten dat besteed wordt aan uitgaven op de kapitaaldienst, en vermeerderd met het beginsaldo minus het eindsaldo van de liquide middelen van het jaar.⁶

Oordeel

De begroting toont een tekort van ANG 162 miljoen voor het jaar 2022. De meerjarenraming toont een tekort voor 2023 van ANG 30 miljoen. De begroting voldoet niet aan artikel 15 lid 1 sub a van de Rft. De RMR heeft alleen toestemming gegeven voor tekorten in 2022. De gewone dienst is in 2024 en 2025 in evenwicht, maar toont geen overschotten. De begroting gaat bovendien uit van financiering van de tekorten op de gewone dienst voor 2022 en 2023. In de Rft is een sluitende begroting gekoppeld aan het kunnen aantrekken van geldleningen. Het Cft wijst er in dit verband ook op dat Curaçao in 2025 een obligatielening van ANG 140 miljoen dient af te lossen, die nog voorkomt uit de schuldsanering van 2010.

De kapitaaldienst voor 2022 is sluitend. Daarmee wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub b van de Rft. De kapitaaldienst sluit alleen omdat in de begroting wordt uitgegaan van volledige herfinanciering door Nederland van de vanaf 2020 verstrekte en per april 2022 in principe opeisbare liquiditeitssteun. De besluitvorming over eventuele herfinanciering dient nog plaats te vinden in de RMR van 25 maart aanstaande.

Vanwege het uitblijven van de vaststelling van de collectieve sector is het Cft niet in staat de concrete rentelastnorm vast te stellen en te toetsen of aan deze norm zoals opgenomen in artikel 15 lid 1 sub c van de Rft wordt voldaan. Het Cft heeft eerder verzocht om zo snel mogelijk de collectieve sector voor 2021 en 2022 vast te stellen.

In de begroting zijn voor zowel 2022 als meerjarig niet alle verwachte uitgaven en ontvangsten opgenomen, waardoor de begroting niet voldoet aan artikel 15 lid 2 sub a van de Rft. Bovendien zijn niet alle begrote baten en lasten toereikend toegelicht, waardoor de begroting niet voldoet aan artikel 15 lid 2 sub b van de Rft.

De uit het Landspakket voortvloeiende baten, lasten en investeringen moeten nog in de begroting worden verwerkt. Naar aanleiding van de RMR van 25 februari jl. is Curaçao verzocht de budgettaire gevolgen van het Landspakket in de begroting 2022 te verwerken.⁷

⁵ BZK, kenmerk 2022-0000072813, Besluitvorming Rijksministerraad 4 februari inzake afwijken en begrotingsnormen en afbouw salariskorting en verlenging Protocol Aruba-Nederland, d.d. 17 februari 2022.

⁶ Uit de meest recente liquiditeitsprognose voor 2022 (d.d. 24 januari jl.) blijkt dat Curaçao tot en met het tweede kwartaal 2022 geen aanvullende liquiditeitssteun nodig heeft.

⁷ BZK, kenmerk 2022-0000099085, Besluitvorming Rijksministerraad 25 februari 2022 inzake liquiditeitssteun en voortgang hervormingen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, d.d. 9 maart 2022.

Vanaf 2023 dient Curaçao een meerjarig financieel overzicht van het Landspakket aan de begroting toe te voegen. In de huidige begroting zijn echter al diverse baten, lasten en investeringen opgenomen, waarbij wordt verwezen naar het Landspakket en onderliggende plannen van aanpak. Deze verwijzingen zijn onvoldoende onderbouwd. Bovendien ontbreekt een duidelijk overzicht van deze baten, lasten en investeringen. De begroting voldoet derhalve niet aan de criteria van ordelijkheid en controleerbaarheid (artikel 15 lid 2 sub c van de Rft). Overigens zijn ook de effecten van het op 9 maart jl. aangenomen regeerprogramma 2022-2025 nog niet in de begroting verwerkt.⁸

Curaçao baseert zijn meerjarenraming van de belastingbaten op de reële economische groei-raming van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) van november jl.^{9 10} Het Cft is van oordeel dat, zeker voor de indirecte belastingen, de nominale economische groei-raming moet worden gebruikt.¹¹ Overigens tekent het Cft daarbij aan dat de inflatiecijfers na november jl. verder zijn opgelopen en constateert dat Curaçao dit niet heeft verwerkt in zijn raming. Curaçao baseert zijn raming bovendien op verouderde realisatiecijfers over 2021.¹² Het Cft is van oordeel dat er aldus sprake is van een onderschatting van de belastingbaten.

Curaçao boekt goede resultaten met het verhogen van de belastingcompliance. Diverse initiatieven hebben in de tweede helft van 2021 geleid tot aanmerkelijk hogere belastingbaten. Curaçao verwacht dat deze ontwikkeling zich in 2022 voortzet, onder meer door de introductie van een systeem waarmee een deel van de omzetbelasting direct bij de betaaltransactie door de verwerkende bank in de Landskas wordt gestort. Het Cft wordt door Curaçao over het verhogen van de compliance goed geïnformeerd, maar mist een overzicht op basis waarvan bepaald kan worden welk deel van de (additionele) belastingbaten structureel is en welk deel incidenteel. Bovendien zijn de effecten van de incidentele belastingbaten op de meerjarenraming onduidelijk. Het Cft verzoekt Curaçao dit te specificeren.

De 'andere inkomsten' stijgen sterk in 2022 en verder door de introductie van een vergunningenfee voor kansspelaanbieders en de verhoging van de license fee. De baten uit de vergunningenfee worden voor 2022 geschat op ANG 40 miljoen en lopen op tot ANG 82 miljoen in 2025. De begroting gaat niet in op de haalbaarheid en de risico's. Dit terwijl Curaçao nog doende is het aantal vergunninghouders in kaart te brengen en ook het wetgevingstraject nog niet is afgerond. Het is derhalve onzeker in hoeverre deze begrote baten zullen worden gerealiseerd.

⁸ Raad van Ministers van Curaçao, zaaknummer 2022/008069, d.d. 9 maart 2022.

⁹ IMF, Curaçao and Sint Maarten: Staff Concluding Statement of an IMF Staff Visit, d.d. 30 november 2021.

¹⁰ 2022: 7 procent; 2023: 4 procent; 2024: 3 procent; en 2025: 2 procent.

¹¹ 2022: 9,8 procent; 2023: 7,3 procent; 2024: 5,7 procent; en 2025: 4,1 procent.

¹² Curaçao baseert zijn raming op de realisatiecijfers van oktober 2021. Inmiddels zijn de realisatiecijfers voor geheel 2021 bekend. Zie Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

In het kader van de (financiering van de) afwikkeling van de Girobank zou Curaçao een bestemmingsheffing introduceren in de vorm van een verhoging van de license fee op betalingen naar het buitenland.¹³ Inmiddels heeft Curaçao aangegeven de verhoging van de license fee niet meer door te zullen voeren. Deze additioneel begrote baten (ANG 30 miljoen per jaar vanaf 2023) zullen van de begroting moeten worden afgevoerd. Bovendien dient Curaçao in de begroting compenserende dekking voor deze verplichtingen aan te wijzen. Het Cft adviseert Curaçao dit zo snel mogelijk in een wijziging op de begroting op te nemen en verzoekt daarover adequaat geïnformeerd te worden.

De personeelslasten nemen in 2022 fors toe ten opzichte van de realisatie 2021 (ANG 9 miljoen) en tonen vervolgens tot 2025 een beperkte jaarlijkse stijging. De stijging van de personeelslasten in 2022 is niet in lijn met de doelstellingen van het Landspakket op het gebied van rationalisering van het ambtenarenapparaat en de uitvoering van de regeling Vervroegde Vrijwillige Uitstroom (VVU). Het Cft uit zijn zorgen over de meerjarige ontwikkeling van de personeelslasten en verzocht Curaçao al in zijn advies bij de NvW om maatregelen te treffen om deze lasten neerwaarts te kunnen bijstellen. In zijn advies bij de vierde uitvoeringsrapportage 2021 constateerde het Cft dat de post overwerk aanzienlijke overschrijdingen te zien geeft en vroeg Curaçao daarop te sturen om deze te voorkomen.¹⁴ Inmiddels is door Curaçao ambtelijk bevestigd dat als gevolg van de VVU de salariskosten met minimaal ANG 15 miljoen zullen dalen. Deze daling dient nog in de begroting te worden verwerkt.

De kapitaaldienst bevat voor 2022 een post van ANG 46 miljoen voor 'investeringen die middels prioriteitstelling aan de hand van het regeerprogramma nog verdeeld moet worden'.¹⁵ Deze stelpost loopt op tot ANG 84 miljoen in 2025. Het Cft wijst op de noodzaak alle investeringen op de kapitaaldienst beter te specificeren en te onderbouwen. Daarbij is het van belang om aan te geven hoe de investeringen de economie versterken en wat de reguliere effecten van de investeringen zijn op de meerjarenbegroting.

Het Cft is van oordeel dat Curaçao op korte termijn wijzigingen dient door te voeren om de begroting in overeenstemming te brengen met de normen van artikel 15 van de Rft. Op basis van artikel 12 lid 2 en lid 3 van de Rft doet het Cft u derhalve de volgende aanbevelingen:

1. Pas de begrote belastingbaten aan op basis van de realisatie 2021 en voorzie deze van een toereikende toelichting. Ga hierbij voor de indirecte belastingen uit van de meest recente nominale groeiraming van het IMF. Verwerk daarbij de effecten van de verbetering van de belastingcompliance en voorzie deze van een toereikende toelichting.

¹³ Toetsingskader Risicoregelingen Rijksoverheid: lening aan Curaçao ten bate van gecontroleerd faillissement Girobank, d.d. 18 december 2020, pagina 1.

¹⁴ Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

¹⁵ Nota van Financiën bij de begroting 2022 van Curaçao, pagina 91.

2. Licht de haalbaarheid en risico's van het project voor de geautomatiseerde inning van de omzetbelasting nader toe. Licht toe hoe de voorziene meeropbrengsten in de meerjarige belastingraming zijn verwerkt. Datzelfde geldt voor de haalbaarheid en risico's van de introductie van een vergunningenfee voor kansspelaanbieders.
3. Herzie de meerjarige baten uit de license fee en voorzie deze van een toereikende toelichting. Neem in de begroting compenserende dekking op voor de verplichtingen van het land in het kader van de Girobank afwikkeling.
4. Verlaag de meerjarige personeelslasten op basis van de effecten van de uitvoering van de regeling VVU en het Landspakket. Licht deze verlaging nader toe. Geef aan hoe u stuurt op mogelijke overschrijdingen bij de post overwerk.
5. Verwijder de stelpost voor investeringen van de kapitaaldienst. Specificeer en onderbouw de voorgenomen investeringen en geef daarbij aan hoe de investeringen de economie versterken en waarde toevoegen. Hieruit voortvloeiend regulier onderhoud en overige jaarlijks terugkerende kosten dienen onderdeel te zijn van de gewone dienst.
6. Verwerk de meerjarige gevolgen van het Landspakket en het regeerprogramma op de baten, lasten en investeringen en voorzie deze van een toereikende toelichting. Voeg daarbij een overzicht van de baten, lasten en investeringen die met betrekking tot het Landspakket reeds in de begroting waren opgenomen.
7. Pas de gewone dienst zodanig aan dat deze vanaf 2023 sluitend is en een verdere stijging van de schulden wordt voorkomen.

Het Cft verzoekt u daarom conform artikel 12 lid 4 van de Rft binnen 14 dagen, dus uiterlijk op 6 april a.s., om een reactie waarin u aangeeft hoe Curaçao invulling geeft aan deze aanbevelingen. De aanbevelingen dienen te worden verwerkt in een op uiterlijk 13 mei a.s. bij het Cft aan te leveren ontwerpbegrotingswijziging.

Toelichting

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van het meerjarig beeld van de gewone dienst.

Tabel 1 – Meerjarig overzicht gewone dienst (in miljoenen ANG)¹⁶

Gewone Dienst	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	1.625	1.428	1.396	1.551	1.697	1.745	1.790
Belastingen	1.471	1.280	1.254	1.357	1.431	1.474	1.503
Schenken en subsidies	22	26	36	18	18	18	18
Andere inkomsten	132	122	106	136	173	174	187
Kansspel vergunningenfee	0	0	0	40	75	79	82
Lasten	1.669	2.147	1.738	1.713	1.727	1.745	1.790
Beloning van personeel	445	449	428	437	439	442	447
Goederen en diensten	176	220	162	218	214	214	214
Afschrijving vaste activa	94	90	76	103	104	104	105
Interest	68	69	68	71	71	71	71
Subsidies & Overdrachten	403	778	437	366	391	391	391
Sociale zekerheid	466	497	567	501	501	501	501
Andere lasten	17	44	0	17	7	7	7
Dotatie schommelfonds	0	0	0	0	0	15	54
Resultaat	-44	-719	-342	-162	-30	0	0

Bronnen: conceptjaarrekeningen 2019 en 2020, vierde uitvoeringsrapportage 2021, en vastgestelde begroting 2022 van Curaçao.

Baten

De baten stijgen in 2022 met ANG 155 miljoen ten opzichte van 2021, van ANG 1.396 miljoen in 2021 naar ANG 1.551 miljoen in 2022. Deze toename wordt met name verklaard door hogere belastingbaten (ANG 103 miljoen) en de baten uit de vergunningenfee voor kansspel aanbieder (ANG 40 miljoen). Vanaf 2023 stijgen de baten verder door de verhoging van de license fee (ANG 30 miljoen additioneel per jaar).

Het Cft merkt op dat de baten uit de vergunningenfee voor kansspel aanbieder met onzekerheid zijn omgeven, mede omdat het wetgevingstraject hiervoor nog niet is afgerond. De ontwerpplandsverordening moet nog worden voorgelegd aan de Raad van Advies en vervolgens worden behandeld in de Staten. Bovendien is onzeker in hoeverre de kansspelsector deze additionele kosten zal willen dragen. In de begroting geeft Curaçao alleen voor 2022 de berekening van de fee-opbrengsten (en niet meerjarig). De begroting gaat niet in op haalbaarheid en risico's.

¹⁶ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

De additionele baten uit de license fee moeten van de begroting worden afgevoerd nu Curaçao heeft besloten de verhoging niet meer door te voeren.

Curaçao werkt aan de ontwikkeling van een systeem waarmee een deel van de omzetbelasting direct bij de betaaltransactie door de verwerkende bank in de Landskas wordt gestort. Dit systeem zou vanaf de tweede helft van 2022 operationeel moeten zijn en dan moeten leiden tot een meeropbrengst van circa ANG 2 miljoen per maand (ANG 13 miljoen voor geheel 2022). De haalbaarheid en risico's van dit project zijn in de begroting niet beschreven. Bovendien is onduidelijk hoe de voorziene meeropbrengsten in de meerjarige belastingraming zijn verwerkt.

Lasten

De lasten dalen in 2022 licht ten opzichte van 2021. De lagere lasten worden deels verklaard door het wegvallen van de steunmaatregelen om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Desalniettemin zijn de lasten in 2022 hoger dan in pre-corona jaar 2019. Het Cft benadrukt het belang om de lasten structureel te verlagen.

Beloning van personeel

Curaçao begroot voor 2022 ANG 437 miljoen aan personeelslasten, een toename van ANG 9 miljoen ten opzichte van 2021. Deze toename wordt deels verklaard door de jaarlijkse reservering van ANG 4 miljoen voor de invulling van vacatures bij de Douane, de Belastingdienst en de Financial Intelligence Unit. Invulling van deze vacatures is volgens Curaçao noodzakelijk om aan de uitgangspunten van het Landspakket op het gebied van openbare orde en veiligheid te kunnen voldoen. Het Cft kan op basis van de toelichting in de begroting niet beoordelen in hoeverre deze additionele lasten passend zijn. In de periode na 2022 lopen de personeelslasten verder op. In 2024-2025 liggen de personeelslasten weer op het niveau van pre-corona jaar 2019. Dit komt mede doordat de korting van 12,5 procent op de arbeidsvoorwaarden in 2024 vervalst. Bij eerdere begrotingsuitvoering is geconstateerd dat de post overwerk aanzienlijke overschrijdingen te zien geeft. Het Cft vraagt daarop te sturen om deze te voorkomen.

Verbruik goederen en diensten

Het verbruik van goederen en diensten is in 2022 lager begroot dan in 2021 (ANG 19 miljoen ten opzichte van de prognose 2021) en daalt verder in de periode 2023-2025. Het hoge verbruik op deze post blijft evenwel een punt van zorg. Het geraamde bedrag voor 2022 (ANG 218 miljoen) wijkt substantieel af van de realisatie in pre-corona jaar 2019 (ANG 176 miljoen). Curaçao geeft aan dat uitvoering van de maatregelen in het Landspakket deze lasten verder zal verlagen. Uit de meerjarige raming blijkt dat echter niet. Daarnaast heeft het Cft meermaals gewezen op de zorgwekkende ontwikkeling dat de realisatie op deze post steeds verder verschuift naar het einde van het jaar, en zelfs ver daaroverheen.¹⁷ Het Cft verzocht Curaçao om voor 31 maart a.s. over het verplichtingenbeheer te worden geïnformeerd.¹⁸

¹⁷ Tot en met de vierde uitvoeringsrapportage 2021 realiseert Curaçao ANG 162 miljoen aan goederen en diensten. Curaçao heeft echter ambtelijk aangegeven te verwachten de gehele jaarprognose van ANG 237 miljoen te zullen realiseren.

¹⁸ Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

Het Cft roept Curaçao nogmaals op om op korte termijn mogelijkheden voor verlaging van de post goederen en diensten te identificeren, waarbij de realisatie in 2019 als uitgangspunt dient.

Afschrijvingen

De afschrijvingen vertonen een dalende trend in de periode 2019-2021. In 2021 komen de afschrijvingen uit op ANG 76 miljoen. Voor de periode 2022-2025 begroot Curaçao jaarlijks ANG 103-105 miljoen. Het Cft verzoekt Curaçao deze verhoging van de afschrijvingen ten opzichte van 2021 te specificeren in de eerste begrotingswijziging.

Sociale zekerheid, zorg en schommelfonds

In de begroting 2022-2025 blijven de landsbijdragen aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de Basisverzekering ziektekosten (BVZ), de Algemene verzekering bijzondere ziektekosten (AVBZ), en de Algemene ouderdomsverzekering/weduwen- en wezen verzekering (AOV/AWW) op hetzelfde niveau als in 2021. Hiervoor begroot Curaçao jaarlijks respectievelijk ANG 278 miljoen, ANG 3 miljoen en ANG 25 miljoen. De effecten van de taakstellende efficiencymaatregelen in de zorg zijn in de meerjarenbegroting niet verwerkt. Het Cft uitte recentelijk wederom zijn zorgen over de uitvoering van deze maatregelen.

Curaçao begroot in 2022 en 2023 geen dotaties aan het schommelfonds bij de SVB, in lijn met de besparingen door de in 2021 afgekondigde beheersmaatregelen.¹⁹ Het Cft wijst erop dat een stipte en correcte uitvoering van de afgekondigde beheersmaatregelen hiervoor noodzakelijk is. Voor 2024 en 2025 zijn nog wel dotaties opgenomen van respectievelijk ANG 15 miljoen en ANG 54 miljoen. Het Cft benadrukt nogmaals het belang van aanvullende, structurele maatregelen om vanaf 2024 verdere dotaties aan het schommelfonds te voorkomen.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is een samenvatting opgenomen van het meerjarig beeld van de kapitaaldienst. De kapitaaldienst is sluitend in 2022 omdat wordt uitgegaan van volledige herfinanciering van de sinds 2020 verstrekte liquiditeitssteunleningen en financiering van het tekort op de gewone dienst.

Curaçao begroot in totaal ANG 109 miljoen aan investeringen in 2022. Het Cft constateert dat zijn aanbeveling bij de NvW om de stelposten op de kapitaaldienst te verwijderen niet is opgevolgd. De begroting bevat voor 2022 een post van ANG 46 miljoen voor investeringen die op basis van het regeerprogramma nog verdeeld moeten worden. Deze post loopt op tot 84 miljoen in 2025. Daarnaast bevat de kapitaaldienst een jaarlijkse stelpost van ANG 10 miljoen voor onvoorziene investeringen. Uit de begroting blijkt onvoldoende onderbouwing van de investeringen op de kapitaaldienst. Voor alle investeringen is het van belang om aan te geven hoe de investeringen de economie versterken en wat de jaarlijkse effecten van de investeringen zijn op met name de gewone dienst van de meerjarenbegroting.

¹⁹ Besluit Raad van Ministers van Curaçao d.d. 30 juli 2021, zaaknummer 2021/022804, 2020/047894, 2020/047841.

Tabel 2 – Meerjarig overzicht kapitaaldienst (in miljoenen ANG)²⁰

Kapitaaldienst	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Baten	359	901	491	1.191	160	130	271
Afschrijvingen en waardevermindering	94	90	76	103	104	104	105
Ontvangen aflossingen	23	14	1	14	25	25	25
Liquidatie en afstoting deelnemingen	156	0	0	0	0	0	0
Aangegeane geldleningen	69	749	414	162	31	1	141
Reserves en voorzieningen	17	44	0	0	0	0	0
Schadevergoedingen en verzekeringsuitkeringen	0	4	0	0	0	0	0
Herfinanciering liquiditeitssteun	0	0	0	912	0	0	0
Lasten	160	164	207	1.029	130	130	271
Investeringen	152	-363	24	109	104	104	105
Reserves & voorzieningen	0	0	3	0	0	0	0
Kapitaalverstrekkingen / Deelnemingen	0	418	172	0	0	0	0
Aflossingen geldleningen	8	108	8	920	26	26	166
Saldo	199	738	284	162	30	0	0

Bronnen: conceptjaarrekeningen 2019 en 2020, vierde uitvoeringsrapportage 2021, en vastgestelde begroting 2022 van Curaçao.

Het Cft vraagt aandacht voor de obligatielening uit 2010 van ANG 140 miljoen. Deze lening moet in 2025 door Curaçao worden afgelost. Op de huidige begroting worden geen middelen gereserveerd om deze lening af te kunnen lossen.

Financieel beheer

De begroting bevat geen integraal beeld van de voortgang van het traject ter verbetering van het financieel beheer. Curaçao verwijst hiervoor naar de uitvoeringsrapportages. In de uitvoeringsrapportage over het vierde kwartaal van 2021 is een uitgebreide voortgangsrapportage opgenomen van de projecten die de Roadmap naar een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening vormen. Het Cft acht de rapportage een goed middel om de voortgang te monitoren, maar constateerde dat er onvoldoende voortgang wordt geboekt bij het verbeteren van het financieel beheer.²¹

²⁰ In deze tabel is sprake van afronding op hele ANG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

²¹ Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

Kenmerk
Cft 202200023
Blad
10/10

Het Cft benadrukt het onverminderde belang van het op orde brengen van het financieel beheer en roept Curaçao nogmaals op de projecten zo spoedig mogelijk ten uitvoer te brengen.

Collectieve sector

Conform artikel 23 van de Rft wijst Curaçao samen met Nederland tweejaarlijks, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek van Curaçao en in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland, vóór 1 april aan welke rechtspersonen er met ingang van het volgende begrotingsjaar tot de collectieve sector behoren. Dit betekent dat de collectieve sector voor de jaren 2021 en 2022 uiterlijk op 1 april 2020 vastgesteld had moeten zijn. Op 2 november 2021 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek van Curaçao advies uitgebracht aan de Raad van Ministers over de samenstelling van de collectieve sector. Het Cft herhaalt zijn verzoek om zo snel mogelijk de collectieve sector vast te stellen voor 2021 en 2022 en vóór 1 april a.s. de collectieve sector voor de jaren 2023 en 2024 vast te stellen.²²

Schuldpositie en rentelastnorm

Curaçao heeft voor het jaar 2022 ANG 1.074 miljoen aan geldleningen opgenomen in de begroting.²³ Dit betreft ANG 912 miljoen herfinanciering van de in 2020 en 2021 verstrekte liquiditeitssteun en ANG 162 miljoen voor financiering van het tekort op de gewone dienst voor 2022. In 2022 wordt ANG 8 miljoen regulier afgelost. Per saldo stijgt de overheidsschuld met ANG 154 miljoen tot ANG 4.416 miljoen per eind 2022. De overheidsschuld bedraagt dan 85 procent van het bruto binnenlands product (bbp).²⁴

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao

²² Cft, kenmerk Cft 202200008, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2021, d.d. 1 maart 2022.

²³ De in de begroting opgenomen staat van opgenomen geldleningen vermeldt abusievelijk nog een totaal van ANG 1.153 miljoen aan in 2022 op te nemen geldleningen. Hierbij is nog gerekend met het tekort op de gewone dienst uit de OB.

²⁴ Bij de berekening van de schuldquote wordt uitgegaan van een bbp voor 2022 van ANG 5.223 miljoen, ontleend aan de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, Quarterly Bulletin 2021-II, d.d. december 2021.